

Förvaltningsplan för stora rovdjur i Jämtlands län 2023–2027

Bilaga 1. Ramar och förutsättningar för rovdjursförvaltningen

Innehåll

INTERNATIONELLA DIREKTIV OCH KONVENTIONER	2
Översikt över samtliga internationella direktiv och konventioner	2
NATIONELLA LAGAR OCH MÅLSÄTTNINGAR	2
Lagstiftning	2
Politiska målsättningar	3
GYNNNSAM BEVARANDESTATUS	4
FINANSIERING AV FÖRVALTNINGEN.....	4

Internationella direktiv och konventioner

Genom Sveriges medlemskap i Europeiska unionen är Sverige skyldiga att följa Art- och habitatdirektivet och Fågeldirektivet. Sverige har även skrivit under Bernkonventionen. Lodjur, varg och björn är upptagna i Art- och habitatdirektivets bilaga 4, som omfattar arter som har ett gemenskapsintresse och kräver ett strikt skydd. Varg, järv och lodjur återfinns i direktivets bilaga 2, rörande djur och växtarter som kräver att särskilda bevarandeområden utses. Samtliga stora rovdjur omfattas även av Bernkonventionen. Utgångspunkten i såväl Bernkonventionen, Art- och habitatdirektivet och Fågeldirektivet är att björn, lo, järv, varg och kungsörn, liksom många andra arter, är fredade. Fångst och dödande får bara ske med stöd av föreskrivna undantagsregler. Enligt Art- och habitatdirektivet ska bevarandeåtgärder ta hänsyn till ekonomiska, sociala och kulturella behov samt till regionala och lokala särdrag, vilket ger bland annat rennäringen och fäbodnäringen delvis andra förutsättningar i rovdjursförvaltningen jämfört med det moderna lantbruket och tamdjurshållningen.

Översikt över samtliga internationella direktiv och konventioner

- **Art- och habitatdirektivet**
Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, senast ändrat genom rådets direktiv 2006/105/EG.
- **Fågeldirektivet**
Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EU av den 30 november 2009 (tidigare rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar).
- **CITES-konventionen**
Konventionen den 3 mars 1973 om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter (SÖ 1974:41). Rådets förordning (EG) nr 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem.
- **Konventionen om biologisk mångfald**
Rio de Janeiro den 5 juni 1992 (SÖ 1993:77).
- **Bernkonventionen**
Konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö. Bern den 19 september 1979 (SÖ 1983:30).

Nationella lagar och målsättningar

Lagstiftning

Utöver Sveriges internationella åtaganden och EU-direktiv styrs rovdjursförvaltningen även av nationell lagstiftning, där Art- och habitatdirektivet, Fågeldirektivet och Bernkonventionen också är implementerade. De rättsakter som är av störst betydelse i Sveriges rovdjursförvaltning är:

- Jaktlagen (SFS 1987:259)
- Jaktförordningen (SFS 1987:905)
- Förordningen om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn (SFS 2009:1263)
- Artskyddsförordningen (SFS 2007:845)
- Viltskadeförordningen (SFS 2001:724)
- Förordning om viltförvaltningsdelegationer (SFS 2009:1474)
- Förordning med länsstyrelseinstruktion (SFS 2007:825)
- Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om inventering av björn, varg, järv, lodjur och kungsörn (NFS 2007:10)
- Naturvårdsverkets föreskrifter om förvaltning av stora rovdjur (NFS 2022:4)

Dessa lagar, förordningar och föreskrifter är svenska myndigheter skyldiga att förhålla sig till vid förvaltning av de stora rovdjuren. Länsstyrelsens förvaltning prövas regelbundet i rätten när beslut överklagas, vilket ger ytterligare vägledning för beslutsfattande i olika frågor.

Politiska målsättningar

Den nationella målsättningen med rovdjursförvaltningen är att samtliga fem stora rovdjur ska finnas i ett så stort antal att de långsiktigt bevaras i den svenska faunan, samt att arterna kan sprida sig inom sina naturliga utbredningsområden. För att nå en acceptans för rovdjurens plats i den svenska faunan ska förvaltningen skapa former för samexistens mellan människa och stora rovdjur. Bland annat är en målsättning att samebyarnas förluster av renar till de stora rovdjuren inte ska överstiga tio procent av samebyns faktiska renantal och att övrig tamdjurshållning inte påtagligt ska försvåras. Jämtlands län ska bidra till att de långsiktiga och övergripande målen för rovdjurspolitiken i Sverige kan uppnås. Den politiska inriktningen för dagens rovdjursförvaltning påverkas framför allt av följande tre propositioner som antagits av riksdagen under 2000-talet:

- **En hållbar rovdjurspolitik**
Prop. 2012/13:191. En hållbar rovdjurspolitik.
2013/14:MJU7. En hållbar rovdjurspolitik (Miljö- och jordbruksutskottets betänkande).
SOU 2012:22. Mål för rovdjuren. (Slutbetänkande av Rovdjursutredningen).
SOU 2011:37. Rovdjurens bevarandestatus. (Delbetänkande av Rovdjursutredningen).
- **En ny rovdjursförvaltning**
Prop. 2008/09:210 En ny rovdjursförvaltning.
2009/10:MJU8 En ny rovdjursförvaltning (Miljö- och jordbruksutskottets betänkande).
SOU 2007:89 Rovdjuren och deras förvaltning. (Betänkande av Utredningen om de stora rovdjuren).
- **Sammanhållen rovdjurspolitik**
Prop. 2000/01:57 Sammanhållen rovdjurspolitik.
2000/01:MJU9 Sammanhållen rovdjurspolitik (Miljö- och jordbruksutskottets betänkande).
SOU 1999:146 Sammanhållen rovdjurspolitik. (Slutbetänkande av Rovdjursutredningen).

Utöver de målsättningar som är direkt kopplade till förvaltningen av de stora rovdjuren finns ytterligare nationella målsättningar att ta hänsyn till i förvaltningen. Flera av de nationella

miljömålen berör frågor som kopplar an till rovdjursförvaltningen, exempelvis genom hänsyn till kulturella och socioekonomiska värden.

Gynnsam bevarandestatus

I propositionerna gällande förvaltningen av de stora rovdjuren har intervall satts för de nationella referensvärdena för gynnsam bevarandestatus för björn, järv, lodjur och varg, vilka sedan fastställts till exakta värden av Naturvårdsverket. Var sjätte år utvärderar och rapporterar Naturvårdsverket uppdaterade referensvärden för gynnsam bevarandestatus utifrån bästa tillgängliga vetenskapliga underlag till EU. Referensvärdena anges i antal individer och utgör en nationell miniminivå för respektive art. Dessutom anges ett referensområde för var arten ska förekomma för att kunna anses ha gynnsam bevarandestatus.

Med utgångspunkt i arternas nuvarande utbredning i landet fastställer Naturvårdsverket regionala miniminivåer för respektive art. Sammantaget motsvarar miniminivåerna det nationella referensvärdet för gynnsam bevarandestatus. Naturvårdsverket ska minst en gång vart femte år se över fördelningen av de regionala miniminivåerna. En sådan process kan också initieras tidigare om det uppkommer nya omständigheter. Miniminivåerna anges i antal föryngringar och sätts både länsvis och sammantaget för länen inom de tre rovdjursförvaltningsområden.

Utifrån miniminivåerna ska varje län sätta upp ett förvaltningsmål och ett förvaltningsintervall för respektive art som länets förvaltning ska syfta till att uppnå och upprätthålla. Förvaltningsmålen och -intervallen beslutas av länets viltförvaltningsdelegation och utgör en avvägning mellan målsättningarna för rovdjurens bevarandestatus och de olika näringar och intressen inom länet som påverkas av rovdjuren. Såväl förvaltningsmålet som det nedre intervallet ska ligga över länets miniminivå.

Finansiering av förvaltningen

Kostnaden för rovdjursförvaltning är en politisk avvägning av hur stort ansvar staten ska ta för att främja samexistens mellan rovdjur och människor. Finansieringen för Länsstyrelsens rovdjursförvaltning kan variera utifrån sittande regering och ändras från år till år, vilket påverkar möjligheten till långsiktig planering av förvaltningsåtgärder och kan medföra att planerade åtgärder inte är möjliga att genomföra.